

AIÜB-37/2011.
(AIÜB-85/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának**
2011. szeptember 27-én, kedden, 9 óra 04 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	6
<i>Az Alkotmánybíróságról szóló törvénytervezet, valamint a beérkezett észrevételek megvitatása</i>	6
<i>Dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnökének észrevételei</i>	6
<i>Kérdések, észrevételek, megjegyzések</i>	11
<i>Dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnökének válaszai az elhangzottakra</i>	19
<i>Az igazságszolgáltatást érintő egyes törvények módosításáról szóló T/4276. számú törvényjavaslat</i>	23
<i>A módosító javaslatok megvitatása</i>	24
<i>A bírósági eljárások időszerűségének biztosítása érdekében egyes bírói álláshelyek betöltéséről szóló T/4050. számú törvényjavaslat</i>	25
<i>A módosító javaslatok megvitatása</i>	25
<i>Innovációs és fejlesztési eseti bizottság létrehozásáról szóló H/1486. számú országgyűlési határozat</i>	27
<i>Bizottsági módosító javaslat megtárgyalása</i>	27
<i>A 2002-2010 közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló bizottság tagjainak megválasztása</i>	27

Napirendi javaslat

1. Az Alkotmánybíróságról szóló törvénytervezet, valamint a beérkezett észrevételek megvitatása
Meghívott: Prof. dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnöke
2. Az igazságszolgáltatást érintő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/4276. szám)
(Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz), dr. Vas Imre (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Módosító javaslatok megvitatása)
3. A bírósági eljárások időszerűségének biztosítása érdekében egyes bírói álláshelyek betöltéséről szóló törvényjavaslat (T/4050. szám)
(Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz), dr. Vas Imre (Fidesz), dr. Horváth Zsolt (Fidesz), dr. Mátrai Márta (Fidesz), dr. Molnár Attila (Fidesz), dr. Vitányi István (Fidesz), Kozma Péter (Fidesz), dr. Kovács Ferenc (Fidesz), dr. Zsiga Marcell (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)
4. Innovációs és fejlesztési eseti bizottság létrehozásáról szóló országgyűlési határozati javaslat (H/1486. szám)
(Pokorni Zoltán, dr. Pószán László (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Az Oktatási bizottság H/1486/11. számú módosító javaslatának megvitatása)
5. A 2002-2010 közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság tagjainak választása
6. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), a bizottság elnöke

Dr. Cser-Palkovics András (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Gyüre Csaba (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dr. Gruber Attila (Fidesz)
Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)
Kozma Péter (Fidesz)
Dr. Mátrai Márta (Fidesz)
Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz)
Dr. Varga István (Fidesz)
Dr. Vas Imre (Fidesz)
Dr. Zsiga Marcell (Fidesz)
Dr. Rubovszky György (KDNP)
Dr. Bárándy Gergely (MSZP)
Dr. Harangozó Tamás (MSZP)
Dr. Lamperth Mónika (MSZP)
Dr. Steiner Pál (MSZP)
Dr. Ipkovich György (MSZP)
Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik)
Dr. Staudt Gábor (Jobbik)
Pösze Lajos (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Cser-Palkovics András (Fidesz) távozása után dr. Zsiga Marcellnek (Fidesz)
Dr. Bohács Zsolt (Fidesz) dr. Vas Imrének (Fidesz)
Dr. Molnár Attila (Fidesz) Kozma Péternek (Fidesz)
Dr. Szakács Imre (Fidesz) dr. Gruber Attilának (Fidesz)
Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz) dr. Mátrai Mártának (Fidesz)
Dr. Vitányi István (Fidesz) dr. Cser-Palkovics Andrásnak (Fidesz)
Dr. Zsiga Marcell (Fidesz) megérkezéséig dr. Horváth Zsoltnak (Fidesz)
Dr. Rubovszky György (KDNP) dr. Salamon Lászlónak (KDNP)
Dr. Harangozó Tamás (MSZP) megérkezéséig dr. Bárándy Gergelynek (MSZP)
Dr. Steiner Pál (MSZP) megérkezéséig dr. Lamperth Mónikának (MSZP)
Dr. Staudt Gábor (Jobbik) megérkezéséig dr. Gaudi-Nagy Tamásnak (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Répássy Róbert közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 04 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Kérem, foglaljuk el a helyünket! Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, és megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm dr. Paczolay Péter urat, az Alkotmánybíróság elnökét.

A napirend megállapítása előtt rögzítsük a helyettesítési rendet. Bohács Zsolt képviselő urat dr. Vas Imre, Budai Gyulát Papcsák Ferenc, Turi-Kovács Bélát Mátrai Márta, Molnár Attilát Kozma Péter, Zsiga Marcellt pedig Horváth Zsolt képviselő úr helyettesíti. Még érkezett egy, Vitányi István képviselő urat Cser-Palkovics András képviselő úr helyettesíti.

Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. Napirendünket új változatban a tegnapi ülés után írásban minden képviselőtársam megkapta, módosító javaslat nem érkezett rá. Következik tehát a napirend elfogadása. Kérdezem, ki ért egyet a napirenddel! *(Szavazás.)* Ellenszavazat? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Tartózkodás? *(Nincs jelzés.)* Nincs.

Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag elfogadta a napirendet.

Az Alkotmánybíróságról szóló törvénytervezet, valamint a beérkezett észrevételek megvitatása

Első napirendi pontunk az Alkotmánybíróságról szóló törvénytervezet, valamint a beérkezett észrevételek megvitatása. *(Megérkezik az ülésre dr. Zsiga Marcell.)* Mint ismeretes, a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség a tervezetét eljuttatta az alkotmányügyi bizottsághoz, kezdeményezve, hogy az alkotmányügyi bizottság, mint leendő előterjesztő, ezt tárgyalja meg. A Fidesz-javaslatot megkapták a képviselőcsoportok vezetői közvetlenül Lázár Jánostól, és elküldte a Fidesz Paczolay Péter úrnak, az Alkotmánybíróság elnökének is.

Erre az anyagra három észrevétel érkezett, Paczolay Péter elnök úrtól, a Magyar Szocialista Párttól, illetőleg a Jobbik Magyarorszáért frakciójától.

Megköszönöm az észrevételeket, és előljáróban jelzem személyes véleményem, hogy mindegyik igen színvonalas volt, és megfontolandó pontokat tartalmaznak. Ennyit ezek az anyagok előljáróban és az elnöki székéből - bár még egyszer mondom, ez természetesen személyes vélemény - megérdemelnek.

Az anyagok megvitatása kapcsán először megadom a szót Paczolay Péter elnök úrnak, kérve, hogy tegye meg észrevételeit, javaslatait az egész törvénytervezettel kapcsolatban. Ha kiegészítést kíván tenni az Alkotmánybíróság javaslatához, azt is tegye meg, és amilyen észrevételeket szükségesnek lát az MSZP és a Jobbik-frakciótól beérkező anyagokra megtenni, azt is tegye meg.

Elnök úr, öné a szó!

Dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnökének észrevételei

DR. PACZOLAY PÉTER, az Alkotmánybíróság elnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az Alkotmánybíróság kérése az volt, hogy bár nem része a törvényhozásnak, ahogy ezt mindig hangsúlyozzuk, de azt kértük, hogy az alkotmánybírósági törvény elkészítésében hallathassuk a hangunkat, illetve szakmai észrevételeinket az Országgyűlés elé tárhassuk. Ezt köszönettel nyugtázom, hogy erre mód nyílt, illetve jelenleg is éppen ez történik.

Ami a törvénytervezetet illeti, melyet a Fidesz frakcióvezetője juttatott el az Alkotmánybíróságra, és amelyre írásos észrevételeket tettünk mind koncepcionálisan egy

levélben, mind pedig néhány oldalon keresztül tételes szövegmódosítási javaslatokat fogalmaztunk meg, azt e hó 15-én eljuttattam elnök úrhoz.

Ami az egyéb észrevételeket illeti, ezt megkaptuk a múlt héten, az MSZP, illetve a Jobbik által készített észrevételeket. Úgy gondolom, hogy az erre való tételes válasz nem a mi dolgunk, mert nem mi vagyunk az előterjesztői a tervezetnek. Ugyanakkor azt észleltük, részben ezekben az észrevételekben is, részben a sajtóban is zajló vita kapcsán, hogy itt egy módszertani tisztázásra szükség van. Nevezetesen arra, hogy nyilván az alaptörvény keretei között fog ez az alkotmánybíróági törvény megszületni. A megfogalmazott kritikák egy nem elhanyagolható része azonban az alaptörvénnyel pereskedik. Ezzel mi nem tudunk foglalkozni. Az alaptörvényt adottnak vesszük, és annak keretei között próbáljuk megtalálni azt az alkotmánybíróági törvényt, amely egy hatékony jogvédelem lehetőségét teremti meg.

Ennek kapcsán emlékeztetnem kell, hogy szeptember 22-én intéztem egy levelet Salamon elnök úrhoz, akkor még az eseti bizottság elnökeként, ahol kifejtettük elképzeléseinket az Alkotmánybíróság alkotmánybeli szabályozásáról. Ez a bizottság honlapján megtekinthető, összevethető későbbi nyilatkozataimmal, illetve jelenlegi álláspontommal. Március 22-én a parlamentben elmondtam szóban is a véleményemet az akkor már formálódó alaptörvényről. Ezek szintén megfogalmaztak kritikai elemeket, így elsősorban a pénzügyi tárgyú hatáskörcsökkentés elfogadhatatlanságára. Javasoltuk ugyanakkor az actio popularis alkotmányból történő elhagyását, hogy ne kerüljön be az alkotmányba, szűküljön ez az utólagos normakontroll-lehetőség, de ugyanakkor arra is emlékeztettem, hogy ne legyen radikálisan szűk az utólagos normakontroll lehetősége. Illetve nagyon fontosnak tartottam és hangsúlyoztam - és az elmúlt húsz évben az Alkotmánybíróóság törekvései mindig visszhang nélkül maradtak - azt, hogy a természetes személyek, állampolgárok és mások is közvetlenül az Alkotmánybíróósághoz fordulhassanak, ez a legfontosabb kritériuma, amit felvetettünk, és javasoltuk, hogy ennek keretén belül a valódi alkotmányjogi panasz, vagyis a bírói jogértelmezés vizsgálata is az Alkotmánybíróóság hatáskörébe kerüljön.

Az elkészült alaptörvény részben nem vette figyelembe ezeket az észrevételeket, részben elsősorban a magánszemélyek, állampolgárok Alkotmánybíróósághoz való fordulásának egy új csatornája kiépítésével figyelembe vette.

Úgyhogy ezzel nem kívánok a továbbiakban foglalkozni, és azt javaslom módszertanilag, hogy az ilyen jellegű észrevételeket, amelyek az actio popularis megszüntetésével vagy általában az alaptörvényben szabályozott hatásköri változásokkal foglalkoznak, azokat ejtsük el, és ne foglalkozzunk velük, ahogy én sem teszem ezt.

Az alaptörvény az alkotmánybíráskodásnak egy új koncepcióját teremtette meg, elsősorban az említett változásokra építve. Ehhez egy új típusú alkotmánybíróági szervezet és eljárás is kell. Itt azt is figyelembe kell venni, hogy közben 15 főre bővült az Alkotmánybíróóság létszáma 11-ről, ami szintén új kihívásokat tartalmaz.

Tehát az alkotmánybíróági törvénynek szerintem legalább három nagyon kényes része van. Az egyik a szervezet. Nyilvánvaló, hogy az eddigi gyakorlat, amely a teljes ülés és háromtagú tanácsok között osztotta meg az eljárást, ezt a különböző tanácsok irányába kell eltolni, lehetetlen egy 15 fős grémiumot napokon keresztül üzemeltetni. Ebben most már van egy pár hét tapasztalatunk, ami meggyőzött arról, hogy elsősorban a tanácsokra kell áthelyezni a hangsúlyt azzal, hogy gyakorlatilag minden ügy végső soron eljuthasson a teljes ülésre, és a teljes ülés biztosítsa az alkotmánybíróági gyakorlat egyöntetűségét, egyhangúságát.

Vagyis nem tartunk szerencsésnek - én személy szerint sem - akár egy német, akár egy orosz típusú megoldást, ahol gyakorlatilag két egyenrangú szenátus vagy tanács áll fel, és ezek között kell valahogy nagyon nehezen az elnöknek összhangot teremteni, hanem inkább mondjuk például a Luxemburgi Bíróság példájára, két nagyobb vagy esetleg három nagyobb

tanács, amely 5 vagy 7 fős, és emellett bizonyos feladatokra 3 fős tanácsok fenntartása indokolt.

Ezzel kapcsolatban a levelemben megfogalmazott egyik kérés, amit itt is szeretnék nyomtatékosan megismételni, ez a tervezet 48. § (7) bekezdésének b) pontjára vonatkozik, hogy a tervezet szerint amennyiben egy kúriai döntést vizsgál az Alkotmánybíróság, az mindenképpen kerüljön teljes ülés elé. Ezt nem tartom feltétlenül indokoltnak, elég volna, ha a tanács döntene erről. Az utólagos normakontrollbeli megsemmisítések a törvény esetében tartozna szerintem kizárólagosan a teljes ülés hatáskörébe, egyébként rendkívül sok garancia van arra, hogy teljes ülés elé kerüljenek a döntések.

Ennek egyik letéteményese maga az elnök, akinek egyik fő feladata a joggyakorlat egységét ellenőrizni. Az elnök egymagában, az eljárásban vagy a tanácsban nem is érintett bírók is kérhetik, maga az eljáró tanács is kérheti azt, hogy a teljes ülés elé kerüljön valamely ügy. Ez részben most is így működik. Tehát szerintem biztosítja a hatékony működést, ugyanakkor a joggyakorlat egységét.

Ennélfogva azt javaslom, hogy a tervezet ne határozza meg a 3 vagy 5 tagú tanácsok működését, hanem ezt hagyja az ügyrendre, mert lehet, hogy 5 vagy 7 tagú tanács, 5 fős quorummal, tehát ez igazából, miután egy teljesen ismeretlen hatáskört kezdünk el gyakorolni, ez még nem egészen világosan látható. Úgy érzem, hogy nincs garanciális jelentősége, hogy egy tanács 3, 5 vagy 7 főből áll, hogy egy kétharmados törvény szabályozza, erre irányul egy másik határozott kérésünk.

Tehát az egyik a szervezet.

A másik kérdés a szűrés kérdése. Az alkotmányjogi panasz új fajtájának megteremtése valószínűleg megnyitja a panaszok áradatát. Ennek kapcsán mindenekelőtt az utólagos normakontroll szűkülése mellett azt azért meg kell említeni, hogy az alkotmányjogi panasznak az a fajtája, ami eddig is működött, és ami fennmarad a jövőre nézve is, az alapjában véve egy utólagos normakontroll. Ezért nem is volt sok értelme akkor, amikor bárki jogi érdek nélkül fordulhatott a testülethez.

Ez az utólagos normakontroll jogi érdekhez kötve fennmarad a jövőben is, tehát az utólagos normakontrollhoz ezt is hozzá kell tenni, nemcsak a kormány, a képviselők egynegyede és az ombudsman által kezdeményezhető utólagos normakontrollt is.

Az új típusú „valódi alkotmányjogi panasz”, vagyis a bírói jogalkalmazás alkotmányosságának vizsgálata, és erről szó volt már akkor is, amikor a legutóbb itt jártam a bizottságnál, hogy a magyar jogkereső közönség pereskedési kedvét ismerve, valószínűleg ezt egy új jogorvoslati fórumnak fogják felfogni, az ügyvédek is, mert ügyvédi kényszert ír elő a tervezet, és várható egy nagy tömegű ügynek az Alkotmánybírósághoz áramlása.

Ezért én magam is igyekszem hangsúlyozni azt, és ez a bírói kar felé is nagyon fontos, hogy az Alkotmánybíróság nem lesz egy új jogorvoslati fórum semmilyen értelemben. Egyedül az alkotmányértelmezési kérdésekkel foglalkozhat, ennél fogva mi nem is vagyunk kíváncsiak az ügy egész menetére, a peres anyagra. Nem kell mázsálógépet vennünk az akták lemázsálására, mert nem is kérjük az aktákat, kizárólag az alkotmányértelmezési kérdésben fog az Alkotmánybíróság a bírói döntésekkel foglalkozni. De mire ez világossá válik, hogy nem egy új jogorvoslati fórum, addig valószínűleg egy nagy ügytömeg érkezik az Alkotmánybíróságra, ahogy ez azokban az országokban van, közel tíz országban Európában, ahol ilyen típusú panasz van, Németországtól kezdve Csehorszáig, mindenütt van szűrés. Tehát szűrés nélkül ráengedni ezeket az ügyeket az Alkotmánybíróságra, értelmetlenné teszi az Alkotmánybíróság működését, nem lesz képes megbirkózni rutinszerűen ismétlődő, ezres nagyságrendben érkező ügyekkel.

Ezért az a megfogalmazás, amelyet az összes hasonló törvény egybevetésével próbál ez a tervezet is megfogalmazni, javítható, van is erre észrevétel, önmagában azonban az, hogy

az alkotmányossági súly vagy az egyéni jogsérelem súlya alapján egy szűrésre kerüljön sor, azt rendkívül fontosnak tartom. Ilyen szempontból a tervezet megoldását jónak ítéltük.

A harmadik kérdés, és ezt én magam akár interjúkban is jeleztem előre, politikailag talán a legkényesebb kérdés a folyamatban lévő ügyek kérdése lesz. Ez politikai döntést igényel, amit az Országgyűlés meghoz. Az az előterjesztés, amely a javaslatban szerepel, az szerintem elkerüli a két legradikálisabb megoldást. Tehát egyfelől nem vágja el az összes, Alkotmánybíróság előtt fekvő ügyet, nem törli el december 31-ei hatállyal, hanem megpróbálja egy részét átzsilipelni az új hatáskörbe és az új alaptörvénnyel való összeütközésre.

A másik szélső megoldás, amivel találkoztunk részben az észrevételekben is, részben más fórumokon megjelenik, hogy tulajdonképpen az 1600 ügyet, ami előttünk folyamatban van, először meg kell oldani, és addig nem kezdhetjük el az új hatásköreinket, vagy az új hatáskörök mellett a több ezer alkotmányjogi panasz mellett oldjuk meg ezt az 1600 ügyet is.

Ennek az 1600 ügynek a feldolgozása legalább két évet igényel. Az komolytalan, hogy ezt a hátralévő három hónapban megoldjuk. A két évet is nagyon szorosan mondom, annál hamarabb biztosan nem lehet.

Önmagában azt a felvetést, hogy olyan hatáskör alapján járjon el a bíróság, amit neki az alaptörvény január 1-jétől nem biztosít, ezt abszurdnak tartom. Tehát ilyen alapon akkor most az összes hozzánk beadott pénzügyi tárgyú törvényt is vizsgálnunk kellene, amit a szűkítés előtt adtak be. Tehát azt, hogy mi 2013-14-ben nem létező hatáskör alapján ügyekkel foglalkozunk, ezt nem tartom sem elméletileg, sem gyakorlatilag elfogadható felvetésnek. Tehát az utólagos normakontrollt csak az arra jogosult, január 1-jétől jogosított indítványozók alapján és az alaptörvény viszonylatában lehet fenntartani. *(Megérkezik az ülésre dr. Staudt Gábor.)*

Egyes hatáskörök megmaradnak érintetlenül, ilyen például a bírói kezdeményezésre folyó utólagos normakontroll, amit az alaptörvény fenntart önálló pontban. Ilyen a régi hagyományos alkotmányjogi panasz, ami szintén tulajdonképpen jogi érdekekhez kötött normakontroll. Ezeknél az ügyeknél az alaptörvény vonatkozásában benyújthatók, fenntarthatók az eddig beadottak, egyébként már sok olyan indítványt kapunk, amely az alaptörvénnyel is ütközteti az alkotmány mellett a támadott jogszabályt, illetve a panasszal kifogásolt jogszabályt.

Tehát ezek folyamatban maradnak, mint ahogy az alaptörvénnyel kapcsolatban is fennállnak továbbra is a panaszosok, illetve a bírók megkeresései, illetve gyakorlatilag egy adott határidőt tartalmaz a tervezet, ha jól értelmeztük, amely ezeknek az ügyeknek a folyamatba-tételét vagy fenntartását lehetővé teszi. Míg az új ügyek, vagyis a bíróságok előtt folyamatban lévő ügyek kapcsán azt az álláspontot foglalja el, hogy valamennyi folyamatban lévő ügyben január 1-jétől az Alkotmánybírósághoz lehet fordulni.

Itt a testületen belül vitatkoztunk, hogy esetleg ne csak a január 1-je után induló bírói eljárásokra legyen ez nyitva, de összességében és többségében úgy gondoltuk, hogy ez a megoldás, amit a tervezet tartalmaz, ez megfelelő, és megnyitja már januártól ezt a hatáskört. Tehát ennek a fenntartását javaslom.

Összességében tehát azt kell mondanom, hogy koncepcionálisan a tervezettel – mint ezt a levelemben is írtam – egyetértünk, és a megoldások túlnyomó többségével is. Az eddig említetteken kívül talán három konkrét kérdést említenék még. Az egyik a 6. § (3) bekezdése, a bírók 12 éves mandátumáról szól. Ennek kapcsán felmerült az, hogy nincs szabályozva, hogy a 9 évre megválasztott bírókkal mi a helyzet, akiket eredetileg úgy választottak meg, hogy újraválaszthatók; ezeknek meghosszabbodik 12 évre a megbízatásuk, vagy megmarad az újraválasztás, vagy pedig 9 év leteltével újraválaszthatóság nélkül távoznak a testületből.

Ebben javaslatot sem fogalmaztunk meg, csak felhívtuk a tisztelt bizottság figyelmét, hogy ezt szabályozni kellene a törvényben.

Ugyancsak szabályozási hiányt jeleznék a 7. § (1) bekezdés kapcsán, hogy a parlamenti jelölőbizottságot, amely a bírókat kiválasztja, jelenleg az alkotmány szabályozza, az alaptörvénybe ez nem került át. Itt egy alulszabályozottság van. Erre mi szintén nem tettünk javaslatot, ez valóban a politika tereuma, úgyhogy erre sem tennénk javaslatot, viszont az alulszabályozottságra felhívtuk a figyelmet.

Végül nagyon fontos, és ezt mások is észlelték, hogy a most folyó törvényhozási metódus mellett, vagyis hogy nagyon sok sarkalatos törvény és más törvény fog megváltozni vagy elkészülni a közeljövőben, nyilván ezt az alkotmánybírói törvényt nehéz volt belehelyezni a jogrendszer egész kontextusába. Az alkotmányjogi panasz működéséhez, a jogkövetkezmények levonásához a bírói eljárásokra nézve fontos a büntetőeljárás és a polgári perrendtartási törvény módosítása, abba a megfelelő elemek beépítése. Tehát ezt mindenképpen szeretném megemlíteni. Hasonlóan akár a bírósági szervezeti törvényre is kihathat bizonyos rendelkezéseknek a törvénybe foglalása.

Végül, ami teljesen a levegőben lóg, és ezt az egyik párt részletesen elemzi is, ez a népszavazási ügyek kérdése. A népszavazási törvénynek egy tervezete ismert, de ezt nem vehettük azért egy kész törvénynek, az a Kúriához telepíti át – erre az észrevételező nem figyelt fel –, az Alkotmánybíróságtól nem elveszi, hanem a Kúriára telepíti át a népszavazási indítványok végső jogi elbírálását. Egyedül az országgyűlési döntésekkel szemben nyit teret az Alkotmánybíróság számára, de az sem világos, hogy milyen módon. A törvényben is van erre utalás, de még nincs elvárva ez az egész kérdés.

A félreértéseket elkerülendő, a népszavazási kérdéseknek a Kúriához való áttelepítésével messzemenően egyetértünk, tehát azt támogatjuk.

Tehát ezekre hívtam volna fel a figyelmet. Arra nézve, hogy a két párt, a két frakció észrevételei a törvénytervezetre, erre mi úgymond nem tartjuk kompetensnek magunkat, hogy a törvényhozás ilyen részleteibe behatoljunk, de vannak számunkra is elfogadható és támogatandó észrevételek mind a két párt javaslatában.

Azt jelezni kell, hogy az MSZP koncepcionális felvetései közül egyet sem tudunk osztani, ezekre nem kívánnék kitérni. Részben ezekre kitértem, mint a hatáskör-átalakítás, tehát részben olyan kérdéseket érint, amely alaptörvényi szinten eldőlt, részben pedig a folyó ügyek kapcsán is jeleztem az álláspontomat. De mondjuk például a 41. § (2) bekezdését érintő felvetés összhangban van a mi javaslatunkkal is, ennek az eltörlését mi is javasoljuk, a „peres eljárás” helyett a „bírói eljárás” kifejezés indokoltabb, ezzel is messzemenően egyetértünk, és a szükséges törvénymódosításokat pedig magam is utaltam rá, hogy az MSZP észrevételei alapján én is javasolni kívántam. Tehát ez egészen konkrét.

A Jobbik észrevételei koncepcionális kérdéseket vetnek fel, de olyan koncepcionális kérdéseket, ami szerintem a törvényhozásra tartozik. Tehát a kodifikációs technika megfogalmazása, például az, hogy az alaptörvény szövegét a jobb megértés érdekében megismételje a törvény vagy pedig ne, és tényleg arra kényszerítse a jogalkalmazót, hogy az alaptörvényt fogja a másik kezébe, ez egy kodifikációs kérdés, amiben én személy szerint mind a két megoldást járhatónak tartom.

Mindenképpen javaslom ezeket megfontolásra. A szöveggondozási javaslatokra természetesen nem térnek ki egyenként, azok zömmel olyanok, amelyek nehezen érthető javaslatokat kívánnak korrigálni. Tehát ez is nyilván a javaslat előterjesztői számára megfontolandó.

Tehát ilyen értelemben magunk is köszönettel fogadtuk ezeket a részletes, alapos észrevételeket. Köszönöm a türelmet, azt gondolom, hogy ezek lettek volna azok a legfontosabb pontok, amelyeket szerettem volna a bizottsággal és tulajdonképpen így közvetve a törvényhozással is megosztani.

ELNÖK: Köszönöm, elnök úr. Megnyitom a további hozzászólások lehetőségét, észrevétel, esetleg elnök úrhoz kérdés? Lampertth Mónika!

Kérdések, észrevételek, megjegyzések

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Alkotmánybírósági Elnök Úr! Én először egy műfaji kérdést szeretnék feltenni, hogy magának a törvénytervezetnek az előadója szerepében ki az, aki itt a kérdésekre választ adhat? Vagy most ez egy olyan vita, ahol Paczolay elnök úrral tudunk párbeszédet folytatni, és egyébként pedig az előterjesztővel egy más műfajban? Nem pontosan értem, itt műfaji problémáim vannak, kérem, hogy ezt segítsen elnök úr tisztázni, és utána természetesen érdemi javaslataink is lesznek.

ELNÖK: Én erre a felvetésre azt tudnám mondani, hogy itt most ebben a pillanatban, alkotmányügyi bizottsági viszonylatban nincs előterjesztő, hiszen anyagokat tárgyalunk meg, amely anyagok egymás mellé rendelve. Tehát itt van a Fidesz törvényjavaslata, és itt vannak az észrevételek, ideértve az Alkotmánybíróság elnökének az észrevételét is.

Tehát azt gondolom, nem kell a kérdéseknek személyes címzettjüknek lenniük, a kérdéseket tegyük fel, és nyilván majd igyekezünk arra, ki-ki, ha kompetensnek érzi magát, válaszolni. Ez alól az Alkotmánybíróság elnöke kivétel, mert nyilvánvaló, ha az Alkotmánybíróság anyagával kapcsolatosan valamilyen kérdés vagy akár az elnök úr által most elmondottakkal kapcsolatosan valamilyen kérdés van, azt az elnök úrhoz kell címezni.

Tehát a hozzászólásokból fogjuk látni, hogy ha valaki személyesen meg lett szólítva, de nemigen tudok mást elképzelni itt, ebben a helyzetben személyes megszólítottként, mint az elnök urat.

Parancsoljon, elnök úr!

DR. PACZOLAY PÉTER, az Alkotmánybíróság elnöke: Köszönöm szépen. Nagyon szívesen segítem elő, hiszen elsősorban az Alkotmánybíróság elemi érdeke, hogy minél jobb alkotmánybírósági törvény szülessen, amely mind a hatékonyságot szolgálja, mind pedig a jogvédelmet előmozdítja. Ezzel együtt úgy gondolom, hogy életem egyik legkellemesebb élménye volt és szívesen megismételném, de valószínűleg erre nem kerül sor, az a meghallgatás, amelyre néhány hónappal ezelőtt került sor. De azt hiszem, hogy most egészen más szerepkörben vagyok itt, tehát úgy gondolom, hogy én szívesen hozzászóllok a vitához vagy a végén elmondom a véleményemet, de úgy gondolom, hogy most nem az én meghallgatásom folyik, bármennyire is élveztem.

Tehát korlátozottan folynék bele a jogalkotó munkába.

ELNÖK: Természetesen én is így gondoltam. Tehát ha kifejezetten az anyaggal kapcsolatosan van valamilyen tisztázni látszó kérdés, nyilvánvalóan az Alkotmánybíróság elnöke az Alkotmánybíróság anyagával kapcsolatos kérdésre tud ilyen értelemben választ adni. De ne tévesszük össze ezt a meghallgatás műfajával, ezt én is nyomatékosan ajánlom a képviselőtársam figyelmébe.

Papcsák képviselő úr kért szót.

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Mi követtük el elnök úrral a hibát, ezért engedje meg, elnök úr, hadd mondjam el a bizottság előtt, hogy nagyon fontosnak tartottuk. Az ellenzéktől mindig az a vád ér bennünket, hogy nincs elég idő kiérlelni az indítványokat, a javaslatokat, most itt van előttünk egy olyan indítvány, amely szerintem már önmagában véve is jó, és nagyon szépen köszönöm elnök úrnak, hogy dicsérte ezt a tervezetet. Úgy ítéltük meg elnök úrral, és engedje meg, elnök úr, hogy ezt elmondjam a

bizottság előtt, hogy egy elemző beszélgetésre tettünk indítványt, hogy mielőtt benyújtásra kerülne ez a törvényjavaslat, a képviselők mondhasák el koncepcionálisan, akár mondjuk részlemeiben is a véleményüket itt, az alkotmányügyi bizottság előtt, mielőtt még ezt beterjesztenék a jövő héten. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Talán annyit, hogy ennek az ülésnek az a funkciója, hogy részben utána, az írásbeli anyagok, illetőleg az elhangzott észrevételek alapján a bizottság elé kerüljön az a végleges tervezet, amit úgy gondolunk, hogy méltó arra, hogy az Országgyűléshez benyújtásra kerüljön, és azt megtárgyaljuk. Akkor lehetünk esetleg abban a helyzetben, amit Lamperth Mónika felvetett, hogy aki ezt a tervezetet - ez nyilvánvalóan a bizottság elnöke – a bizottság elé terjeszti, akkor az kvázi előterjesztői minőségben védi. Azon az ülésen egyébként nem is én kívánom a napirendi pontnál az ülést vezetni, hiszen nyilvánvalóan egy aktív hozzászólási helyzetben leszek.

Gaudi-Nagy Tamás, majd Staudt Gábor kért szót.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm. Tisztelettel köszöntöm elnök urat, a bizottsági tagtársakat. Először is a magunk részéről szeretnénk, ha gyakorlattá válna ez a típusú jogalkotási, előkészítési módszer. Ezt le is írtuk itt, az észrevételeinkben, hogy örömmel nyugtázzuk, hogy végre most már előzetes véleményezésre van lehetőség az ilyen súlyú törvényjavaslatoknál, a sarkalatos törvények közé tartozó, talán az egyik legjelentősebb, de a magyar jogrendszer és az egész jogállamiság léte szempontjából kulcsfontosságú intézményről van szó. Annak ellenére, hogy egyébként mi az alaptörvény vitájában vitattuk és most is aggályosnak tartjuk, hogy az utólagos normakontroll lehetőségét ilyen drasztikusan leszűkítette a jogalkotó, gyakorlatilag nyíltan megfogalmazva lényegében a saját frakciója, tehát a Fidesz-KDNP-frakció számára nyújtott csak lehetőséget arra, hogy utólagos normakontrollal a jövőben éljen, úgy gondoljuk, hogy ez azért nem volt jó döntés.

De ha már így áll a helyzet, majd valamikor ezt úgyis helyre kell billenteni az alaptörvényben, reméljük, hogy előbb-utóbb ez megtörténik. Mindenesetre a módszertant viszont tényleg jó lenne kitalálni, mert úgy látszik, hogy már valóban annyira felgyorsult a jogalkotás, pont a tegnapi ülésünknek az extra, extrém jelenetei is erre utaltak, hogy most ez a másik oldal, most meg kell tanulnunk azt, hogy akkor ez a bizonyos előkészítéses, konzultációs jogalkotás hogyan zajlik. Még egyszer mondom: ezt nagyon köszönjük és méltányoljuk.

A törvényjavaslattal kapcsolatban mi valóban tettünk koncepcionális és tartalmi, illetve szöveggondozási jellegű észrevételeket. Több neuralgikus pont van. Igazából köszönjük az elnök úrnak is, hogy itt pozitívan nyilatkozott az észrevételeinkkel kapcsolatban, nagyon bízunk benne, hogy ezek tényleg nem fognak elveszni és beépülnek a javaslatba. Természetesen szívesen veszünk részt akár ilyen egyeztetéseken, ahol tényleg szövegszerűen, a kodifikátorokkal együtt a szöveg fölé hajolva lehet ezt a munkát elvégezni. Én most nem terhelném a bizottságot ezen részletekkel, de tény és való, hogy az alaptörvényre való folyamatos hivatkozás nagyon megnehezíti, elnehezíti a szöveget.

Van viszont néhány neuralgikus pont, amivel kapcsolatban elnök úrhoz is szeretnék kérdést feltenni, ez elsősorban az átmeneti szabályok kérdésköre. Itt az 1600 folyamatban lévő ügy sorsa, amely úgy gondolom, hogy a magyar jogállamiság szempontjából egy döntő kérdés lesz, hogy mi lesz ezeknek a sorsa. Mindenképpen azt üdvözölni kell, hogy a jogszabály nem azt a megoldást választotta, hogy tulajdonképpen úgy, ahogy van, a kukába kell dobni az összes beadványt, mert ez lett volna úgymond a legdrasztikusabb megoldás. A mostani megoldás, a 70. § szerinti megoldás azonban úgy gondolom, hogy aggályos. Ha jól értelmezzük, egy alkotmányjogi panasszá kell átkonvertálni az utólagos normakontroll iránti

indítványokat, tehát amely kérelmező nem tudja a jogos érdekét bizonyítani az ügyben, ott gyakorlatilag ezek a beadványok elvesznek.

Most itt azért tényleg több fontos kérdést vet fel ez az ügy, és nyilván nemcsak azért mondom ezt, mert akár a Nemzeti Jogvédő Alapítvány, amelynek ügyvezetője vagyok, vagy a Jobbik Magyarországért Mozgalom több tucat ilyen beadvánnyal rendelkezik. De nemcsak ránk vonatkozik ez, hanem sok ezer más, kvázi közérdekűnek tekinthető utólagos normakontroll sorsát érinti ez a kérdés, és úgy gondolom, hogy ez egy nagyon rossz dolog lenne, ha egyszerűen a panasszá váló átminősítés oltárán feláldozódnának azok az alkotmányossági vizsgálati szempontok, vagy alkotmányossági vizsgálati kötelezettségek, amelyeket egyébként el kell végezni.

Miért kell elvégezni? Azért, mert az alaptörvény szövegében több elemzést végeztünk. Tényleg jelentős mértékben veszi át, vette át a jelenleg hatályos alkotmány szövegezését alapjogi kérdésektől kezdve nagyon sok területen, de jogintézményi területekben is. Tehát igenis, szerintem az lett volna a legkorrektebb megoldás, ha biztosítunk egy három hónapos lehetőséget a beadványozónak, hogy az új alaptörvényhez viszonyítottan határozza meg a felvetett alkotmányossági normakontroll-problémát, és ne kelljen hozzátenni a jogos érdek szempontját, tehát magyarul: ne kelljen alkotmányjogi panasszá átminősíteni.

Itt persze utált elnök úr erre, hogy milyen furcsa lenne, hogy ha olyan hatáskörben járna el az Alkotmánybíróság január 1-jétől, amely hatásköre már nincs. De miért ne lehetne az, hogy a még le nem zárt ügyekben, a kifutó ügyekben akkor teljesíti szerintem az Alkotmánybíróság az alkotmányos kötelezettségét – és szerintem ezt a jogalkotónak is így kellene szabályozni -, ha ezeket a nagy számú ügyeket, amelyeket ki tudja, hogy milyen okból nem bíráltak el, most csak egyet kiemelek, ez egyik vesszőparipám, és tényleg egy megdöbbentő dolog, hogy 2007. március 15-e környékén fogadta el egy kormányrendelettel az akkori Gyurcsány-kormány a passzív engedetlenség, más néven a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértési tényállását, amit jogi bunkósbotként azóta több száz tüntetővel és különböző alapjogát gyakorló személlyel szemben alkalmaztak, bírságoltak meg embereket, ez 150 ezer forintig terjedő bírsággal sújtható szabálysértés. Ezt mi 2010 májusában soron kívüli kérelemmel az Alkotmánybíróság elé vittük, megtámadtuk a Nemzeti Jogvédő Szolgálat jegyzésében, és többször megismételt, soron kívüli kérelem ellenére, a mai napig, 2011. szeptember 27-éig ez a beadvány nem került elbírálásra. És a jelenlegi jogrendünkben ott van egy ilyen szabálysértés, amely nyilvánvalóan sérti a gyülekezési jogot, sérti az egyesülési jogot, és nyilvánvalóan még a mostani alaptörvénnyel szemben is alkotmányellenesnek tekinthető.

Itt akkor a kérdés az, hogy mi lesz ezzel a tényállással, vagy mi lesz ennek a beadványnak a sorsa? Például akkor azt konkrétan fel is tenném kérdésként, megpróbálom egy kicsit így többoldalúvá tenni a beszélgetést, hogy mondjuk a jogvédő szervezetek esetében, ha ezt a bizonyos alkotmányjogi panasszá váló átalakítást megteszi a jogvédő szervezet, akkor vajon, kimondható-e, hogy jogos érdekét sérti ez a jogszabály? Tehát magyarul: a jogvédő szervezetek számára ez a közérdekű jellegű beadványozás lehetősége megmarad-e, legalább a már korábban benyújtott ügyekre? Tehát ez szerintem egy kulcsfontosságú kérdés, de ugyanúgy a Jobbikra is elmondható, hogy mondjuk egy olyan beadvánnyal szemben, mint ami a polgárőrök tevékenységét diszkriminatív módon szabályozta, ott szerintem a jogos érdek ugyanúgy fennáll a Jobbik oldalán, mint a beadványozó, az utólagos normakontrollt benyújtó oldalán. Tehát elvileg ott is fennállhat ez az alkotmányjogi panasszá váló átalakítás. De számunkra ez a legfontosabb kérdés, hogy vajon, erre van-e nyitottság a jogalkotói oldalon, hogy a már benyújtott, utólagos normakontrollal kapcsolatos kérelmeket ne kelljen alkotmányjogi panasszá átkonvertálni, hanem lényegében az új alaptörvény normaszövegére kelljen csak rávetíteni az alkotmányellenességet, és ezeket igenis, bírálja el az Alkotmánybíróság, most már felerősített

létszámban, 15 fős létszámban, ugyanis erről szólt a legutóbbi alkotmánymódosítás, amelyet mi is kétséggel fogadtunk. De végül is azért tudtuk részben támogatni, hogy valóban ezek a feldolgozásra váró, nagy számú ügyek megoldást nyerjenek. *(Megérkezik az ülésre dr. Steiner Pál.)*

Tehát ebben kérném az elnök úr esetleges állásfoglalását, illetve itt az eljárási határidők tekintetében még egy ilyen kiegészítő észrevételként tenném, hogy ha jól látom, igazából nincsenek eljárási határidők meghatározva a törvényjavaslatban. Ez egy régi kritikánk volt. Ez már eleve nagy dolog, hogy az eljárási szabályok részletesebben bekerültek a törvényjavaslatba, és nem egy titkosított ügyrendben rejtik el a szabályokat, de itt mindenkire vonatkozóan vannak szankciók, határidők hiánypótlásra, pénzbírság a beadványozóra, ha nem nyilatkozik időben, stb., de nem látok határidőt az Alkotmánybíróság eljárására, így kérem az előterjesztőt vagy a kormánytöbbséget, hogy legyenek ebben partnerek, hogy erre azért találjunk valami megoldást. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Mátrai Márta képviselő asszony!

DR. MÁTRAI MÁRTA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Meghívott Vendégek! Először is talán szeretném megköszönni a frakcióknak azt az észrevételt, amelyet az Alkotmánybíróságról szóló törvényjavaslat-tervezetre megtettek, szerintem nagyon hasznos és figyelemre méltó. Különösen kiemelném a dr. Paczolay Péter elnök úr által adott szakmai észrevételeket, amelyeket – ahogy a levelében is fogalmaz – hosszú évtizedes szakmai gyakorlat, tapasztalat alapoz meg, illetőleg az európai modellek alapján fogalmazódott.

Valamennyiünk által ismeretes az alaptörvénynek a 24. cikk (5) bekezdése, amely meghatározza, hogy az Alkotmánybíróságra vonatkozó szervezeti, működési és hatásköri szabályokat az Alkotmánybíróságról szóló törvényben, mint sarkalatos törvényben kell meghatározni, megfogalmazni.

A tervezetünk ugyan elkészült, nagyon sok szakmai vélemény hangzott el, illetőleg fogalmazódott meg, és amiket most elnök úr is elmondott, nagyon figyelemre méltóak. Azonban egy kérdés felmerült bennem, illetve több kérdés is, de egy kérdés, amit szeretnék különösen kiemelni, felmerült a törvényjavaslat olvasása során, és erre kérném elnök urat, hogy amennyiben mód van rá, akkor szíveskedjen megfogalmazni véleményét.

Ez az általunk benyújtott törvényjavaslat-tervezet 61. §-ának (2) bekezdése. A 61. § az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz elbírálására vonatkozik, és itt a (2) bekezdés azért szűrt szemet, mert kiemeli, hogy ki az, aki nem vehet részt az indítványok elbírálásában, tehát mint alkotmánybíró, és leírja, hogy az alkotmánybíróági eljárás tárgyát képező jogszabály előkészítéséhez, benyújtásához, kidolgozásához személyes és érdemi munkájával járult hozzá.

Nos, én azt kérdezném nagy tisztelettel, hogy önnek erről mi a szakmai véleménye, tehát az Alkotmánybíróság működésében esetlegesen ez valamilyen gondot vagy problémát okoz-e. És helyesebbnek látná-e elnök úr azt, hogy az Alkotmánybíróság tagjainak a munkájuk során - esetleg így megfogalmazni ezt a javaslatot - adjunk bizalmat a tekintetben, hogy a hatáskört ők határozzák meg, illetőleg ők tudják eldönteni azt, hogy mely esetben mondják ki azt, hogy összeférhetetlen vagy összeférhetetlenségi ok áll fenn.

Tehát erre vonatkozóan szeretném tisztelettel kérni az ön véleményét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Lamperth Mónika!

DR. LAMPERTH MÓNICA (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Alkotmánybírósági Elnök Úr! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Én azt a műfaji kérdést, amit az előbb feltettem, nem egy ilyen ellenzéki akadékoskodásnak szántam, hanem egyszerűen azt szerettem volna tisztázni, hogy milyen következménye lesz annak, hogy itt mi most megbeszéljük ezt a törvénytervezetet. Azért kerestem azt a képviselőt, akár elnök urat, akár Papcsák képviselő urat, vagy bármelyik kormánypárti képviselőt, aki ennek a párbeszédnek olyan módon is a gazdája, hogy amiben itt meg tudunk egyezni, akkor utána az átvezetésre kerül a tervezett tervezeten, és utána lesz majd ebből egy alkotmányügyi bizottsági törvénykezdeményezés.

Tehát én ezt műfajilag rendben lévőnek tartom, csak szerettem volna tisztázni, hogy milyen formában beszéljük most meg ezt a javaslatot.

Paczolay elnök úr elmondta a bevezető gondolatai között, hogy az alaptörvény adott és nem tartja szükségesnek azt, vagy talán feleslegesnek tartja, bár nem ezt a szót használta, csak most pontosan a szót nem találom, hogy az alaptörvényre visszautaljunk, hiszen az alaptörvény keretei között kell ezt az új törvényt, az Alkotmánybíróságról szóló törvényt megalkotni.

Én ezzel szemben azt gondolom, hogy persze, az ő pozíciójából ez egy korrekt megközelítés, de nekünk, akik ellenzéki politikusként veszünk részt ebben a jogalkotó munkában, az én felfogásomban, az MSZP szerint a dolgunk az, hogy rendre rámutassunk arra, hogy a magyar demokratikus berendezkedés tekintetében milyen károkat okoz az, hogy az alaptörvény ilyen indokolatlanul – és nemcsak az alaptörvény, hanem a hatályos alkotmány is – korlátozta az Alkotmánybíróság hatáskörét.

Mi azt gondoljuk, hogy ebben a totális hatalomfoglalásban, amiben az Állami Számvevőszék elfoglalása, a köztársasági elnöki szerepbe egy olyan politikus juttatása, akitől nem várható, hogy azt a funkciót maradéktalanul kitölti, amit neki szán az alkotmány, a Legfőbb Ügyészség elfoglalása, majd az Alkotmánybíróság hatáskörének indokolatlan csökkentése, ez mind egy-egy lépés azon az úton, amit mi nem tudunk elfogadni, és ezt kritikával fogjuk illetni.

Ezzel összefüggésben fogjuk természetesen az álláspontunkat kialakítani, és azt, hogy ehhez hogyan viszonyulnak a mai egyeztetés különböző szereplői, nyilván ez az ő pozíciójukból adódik.

Én mégis szükségesnek tartom kiemelni azt, hogy az utólagos normakontroll korlátozása az alaptörvényben indokolatlan korlátozás, károsnak tartjuk, kifejezetten károsnak tartjuk.

ELNÖK: Képviselő asszony, nem az alkotmány módosításáról tárgyalunk, hanem az annak a végrehajtását szolgáló alkotmánybírósági törvényről. Tehát kérem, hogy az alkotmány vitáját ne hozzuk ide, ezt nem fogom lehetővé tenni. Tessék szíves lenni a törvénytervezet keretei között maradni. Tessék folytatni!

DR. LAMPERTH MÓNICA (MSZP): Elnök úr, én azt gondolom, hogy erről a véleményről kialakított álláspontunk és az általam korábban elmondott kritika szoros összefüggésben van egymással, úgyhogy én szeretném a törvényről kialakított álláspontunkat ezekkel a gondolatokkal megalapozni. De ha az elnök úr úgy gondolja, hogy erre nincs szükség, és e nélkül is meg tudják alkotni a törvényt, mi ezt a konstruktív hozzáállást fel tudjuk mondani. Nem szeretnénk, mert szeretnénk konstruktívan hozzáállni, de azt gondolom, hogy kettőn áll a vásár e tekintetben.

Továbbmenve, önmagában az, hogy a kormánypárti frakció előzetesen, írásban is állásfoglalást kért, ezt helyeseljük. De ennek akkor van értelme a mi megítélésünk szerint, ha

azok az észrevételek, amelyeket megtettünk, azok meghallgatásra találnak, és bekerülnek majd az írásban is már a parlamentnek benyújtott tervezetbe.

Ugyancsak szeretném felhívni arra az előterjesztők figyelmét - és aki a ceruza lesz, most itt nem akarok újra ebbe a műfaji vitába belekeveredni - azokra a szabályozási hiányokra, amelyekre Paczolay elnök úr utalt, és amelyet az írásos észrevételükben is megfogalmaztak, és itt szóban is elmondott. Megítélésünk szerint ezért tehát szükség van még egy olyan átfésülő munkára, amely ezeket az észrevételeket, akár amit az MSZP írásban megküldött, akár amit az Alkotmánybíróság elnöke írásban elküldött, szóban elmondott, érvényesíti.

Mi a koncepcionális kérdéseket részletesen leírtuk. Én ezt nem kívánom itt felolvasni, mert azt gondolom, hogy erre nincsen igény, mindenkinek volt lehetősége elolvasni. De hármat szeretnék kiemelni, amit különösen kérek, hogy szíveskedjenek megfontolni.

Nem biztos, hogy ezt most jó rangsorban mondom, de az első pontként az Alkotmánybíróság tagjára vonatkozóan, amikor is azt mondja ki a tervezet, hogy a hivatalát az utódja megbízatása kezdetéig gyakorolja. Azt gondolom, hogy ez egy olyan, hasonló konstrukció egyébként, amit a legfőbb ügyészre vonatkozó szabályozásnál alkalmazott a kormánypárti többség, mi ezt nem tartjuk helyesnek. Ebben van egy olyan feszítő erő, ami azt gondoljuk, hogy itt nem helyes, ezért kérjük, hogy ezt vizsgálják felül.

A másik az alkotmányjogi panaszra vonatkozik, amikor is a tervezet azt mondja, hogy alkotmányjogi panasz kivételesen akkor is benyújtható, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem. Itt a „kivételesen” szó az, amivel problémánk van, mert a mi megítélésünk szerint ez az alaptörvényhez képest szűkíti az Alkotmánybíróság kompetenciáját.

Tehát úgy gondoljuk, hogy ezt mindenképpen át kell gondolni.

A harmadik, amit ugyancsak nagyon fontosnak tartok, és talán ez az, amit a legjobban megértenek az életüket nem alkotmányjogászként élő emberek, ez az, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést. Ez szerintünk iszonyatosan sokféleképpen értelmezhető és puha megfogalmazás, ezért mi azt javasoljuk, hogy a törvény szabjon határidőt, még akkor is, ha ez nehézséget okoz, de azt gondolom, hogy legalábbis meg kellene kísérelni, meg kellene próbálni, hogy az Alkotmánybíróság eljárására a törvény határidőt szabjon.

Most már 15 alkotmánybíró dolgozik. Elnök úr elmondta, hogy ez a munkájukban, a munkamódszerükben milyen változtatásokat igényel. Azt gondolom, hogy elnök urat is sok más szempont mellett a hatékonyság kérdése is, vagy annak a javítása is vezeti akkor, amikor ilyen javaslatokat mond. Azt gondolom, hogy ennek mentén lehetséges lenne, hogy a törvény megfelelő határidőt kijelöljön az Alkotmánybíróság eljárására.

Tisztelt Elnök Úr! Ezeket szerettük volna hozzátenni. Kérem, vegyék figyelembe azt is, amit az MSZP írásban benyújtott, és nyitottan várjuk az erős politikai kritikák ellenére az új tervezetet, mert ebben a formában, amiben most leledzik, nem tudjuk elfogadni. Az új formáról pedig akkor fogjuk kialakítani az álláspontunkat, ha azt már láttuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Staudt Gábor, és utána majd én is szeretnék szólni, és akkor majd átadom Gyüre Csaba alelnök úrnak az ülés vezetését.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Csak egy-két gondolattal szeretném kiegészíteni, amit Gaudi-Nagy Tamás képviselőtársam elmondott. Az már az alaptörvény elfogadásakor látszott, hogy itt kvázi egy superbíróság jönne létre, és az utólagos normakontrollról át fog terelődni a döntések köre azokra az esetekre, amikor valakit

egy eljárásban, saját ügyében sérelem ér. Mint tudjuk, az alapjogok sérelmére nagyon gyakran, és a legtöbb esetben lehet majd hivatkozni, nyilván a jogászoknak és az ügyvédeknek lesz a kompetenciája, hogy milyen esetekben és hányszor fogják ideirányítani az ügyfeleiket.

Viszont ami még bennem kérdésként merült fel azon túl, hogy Gaudi képviselőtársam itt hosszasan kitért arra, hogy mi lesz azokkal az ügyekkel, amelyek már folyamatban vannak, és hogy ezeket miért nem lehet kifuttatni. Megragadva a lehetőséget, hogy elnök úr itt van köztünk, megkérdezném, hogy van-e valami forgatókönyv arra vonatkozólag, hogy az év hátralévő részében, tehát amíg még a régi ügymenet szerint mennek a dolgok, milyen ügyeket, esetleg milyen menetrend szerint, milyen forgatókönyv szerint kíván lezárni az Alkotmánybíróság. Hiszen ennek is nagyon nagy jelentősége lehet az egész közélet szempontjából, hogy december 31-éig melyek azok az ügyek, amelyekben döntés születet, melyek azok a jogszabályok, amelyek adott esetben megsemmisítésre kerülhetnek. Tehát erre lennék kíváncsi, hogy van-e erre forgatókönyv, és már gondolkodtak-e ezen esetleg? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Akkor átadom Gyüre Csabának az ülés vezetését, mert hozzászólást kérek.

(Az ülés vezetését dr. Gyüre Csaba, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Akkor megadom a szót Salamon László elnök úrnak.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót. Tisztelt Alkotmányügyi Bizottság! Amikor ülést vezető elnökként felvezettem a napirendet, akkor nem véletlenül és nem valami kincstári udvariasságból mondtam egy méltató szót valamennyi beadványra. Ezt azért szeretném előrebocsátani, mert szeretném világossá tenni, hogy személyes álláspontom szerint mindegyik frakció javaslatai között – két frakció nyilvánult meg itt most – vannak valóban olyan javaslatok, amelyeket én személy szerint támogatok és a terveim szerint a bizottság elé terjesztendő végső anyagba javaslom bevenni.

Tehát ilyen értelemben szeretném megnyugtatni a hozzászólókat, hogy nem hiába dolgoztak, nagyon színvonalas érveléseket lehetett mindkét beadványban olvasni. Most az egy más kérdés, hogy vannak pontok, amelyekkel egyet tudunk érteni, de vannak pontok, amelyekkel nem, de van jó néhány ilyen pont. Paczolay elnök úr is említett ilyen pontokat, és miután én áttekintettem már az anyagot tételesen is, látok átfedő, közös javaslatokat. Csak hogy egy példát mondjak: a köztársasági elnök közjogi felelősségre vonásánál nem illeszkedik pontosan a szöveg az alkotmánnyal, mert a fideszes javaslat mintegy kógens szabályként mondja ki az államfő megfosztását, miközben az alkotmány mérlegelési jogkört mond. Tehát ha nem tévedek, ezt észrevételezte az MSZP vagy a Jobbik, már nem emlékszem, elnök úr is észrevételezte az Alkotmánybíróság részéről. Az MSZP vetette ezt fel, most már emlékszem.

Tehát vannak olyan elemek, és engedjék meg, hogy az időt ne töltssem azzal, hogy további példákat mondjak, mert vannak más példák is, amelyek össze is csengenek. Tehát én mindenképpen nagyon örülök és nagyon köszönöm, hogy ilyen anyagokat kaptunk, amelyeket hasznosítani tudunk.

Egy kétségtelen, hogy az alkotmány keretei között tudunk eljárni, ahogy Paczolay elnök úr is mondta, hogy a véleményében és az Alkotmánybíróság álláspontjában köti az alkotmány. Az Alkotmánybíróságról szóló törvénynek az alkotmánnyal vagy Magyarország új alaptörvényével – hogy a bevezetett jogi terminust használjam – kell harmóniában állnia, és azzal is fog harmóniában állni. Vannak más pontok is, itt egy szűkítésre történt utalás,

megjegyzem, az is mindegyik anyagban benne szerepel, a nemzetközi szerződések normakontrolljával kapcsolatosan.

Tehát azt gondolom, hogy ezeket meg kell szívlelnünk, és én ezeknek az észrevételeknek a figyelembevételét magam támogatni fogom. Arra tudok egy ígéretet tenni, hogy a legjobb lelkiismeretem szerint, a legjobb anyagot fogom a bizottság elé terjeszteni. Várhatóan ez a hét végéig egyébként meg fog történni, így tehát akkor tudja a bizottság tényleg azt mérlegelni, hogy ez az anyag alkalmas-e arra, hogy az Országgyűlésnek benyújtsuk. Nem személyes közreműködésen fog ez állni egyszerűen, hanem szakértőkkel dolgozunk, munkatársainkkal, és azt sem titkolom, hogy bizonyos kérdésekben folyamatos kapcsolatot fogunk teremteni például az Alkotmánybíróság jogi szakértőjével, vagy esetleg a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szakértőivel, hogy minden, már kodifikációs részletekre is gondolva, minél jobb törvényt alkossunk. A tökéletes szót azért nem mondom, mert szerintem ember nem tud tökéleteset alkotni, csak törekszik afelé.

Erre én ígéretet teszek, hogy legjobb lehetőségem szerint erre törekszem. Miután az alkotmány – ha szabad így mondani – a politikai kérdéseket eldöntötte, egy-két kérdést kivéve, kétségtelen, hogy az alkotmánybírák megbízatása meghosszabbításának a megválasztásig, elfogadom, hogy van politikai tartalma, vagy például a függő ügyek kezelésének is van politikai tartalma, bár azt hiszem, nem árulok el titkot azzal a szakmai értékeléssel, amit Paczolay elnök úr e tekintetben a figyelmünkbe ajánlott, hogy kerüljük a két végletet, azzal én egyet tudok érteni.

Ennyit mondanék talán általánosságban a személyes véleményemről, és arról, amit reményeim szerint a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt itt jelen lévő tagjai is követni fognak, és ennyit arról, hogy hogyan igyekszünk majd előkészíteni ezt a törvényjavaslatot benyújtásra.

Érdemben szeretnék azonban én is élni Paczolay elnök úrhoz kérdéssel feltevés lehetőségével. Az egyik az, hogy a Fidesz-anyagban nem találok az alkotmány értelmezését. Az alkotmány lehetővé teszi az alkotmányban felsorolt hatáskörök bővítését. Tehát úgy gondolom, hogy erre van alkotmányos lehetőség. Úgy gondolom, hogy az elmúlt húsz évben néhány olyan nagyon fontos alkotmányértelmező döntés született, hogy csak egyet mondjak, amikor a kormány és a köztársasági elnök hatáskörgyakorlásával kapcsolatosan vita volt, melynek kapcsán kimondta az Alkotmánybíróság, hogy a köztársasági elnök a kormány személyi tárgyú előterjesztéséhez kötve van, kivéve, ha. Engedjék el nekem, hogy most részleteiben ismertessem, tudjuk az Alkotmánybíróság vonatkozó döntéseit, tudjuk, hogy mire utalok. Vagy aztán ennek a pandantja, a kitüntetésekkel kapcsolatos állásfoglalás, vagy a legfőbb ügyész interpellálhatóságának a kérdése.

Tehát van jó néhány olyan korábbi példa, ami bennem kérdésként veti fel, hogy nem lenne-e szerencsés – és ebben az elnök úr véleményére volnék kíváncsi -, ha az alkotmányértelmezési hatáskört megkapná az Alkotmánybíróság, már csak azért is, mert ezzel lehet gazdagítani, az értelmezés mindig gazdagítja az anyagot. Az egyetemen az alkotmány értelmezéseit az alkotmányjog forrásai közé szokták besorolni.

Tehát itt van valami kvázi nem dogmatikai értelemben, de elméleti értelemben mégiscsak elfogadott jogalakító szerep. Tehát ez az egyik kérdésem.

A másik kérdés, hogy van... *(Általános zaj.)* Képviselőtársaim, bocsánat. Nem azért, mert én beszélek, valamennyiünket hallgassuk figyelemmel, hadd kérjem a saját személyem tekintetében is. Van egy másik kérdésem. Van egy nagyon lényeges szabály, a kérelemhez kötöttség szabálya. Ugyanakkor van egy alkotmánybírói gyakorlat, hogy mikor lehet ettől eltérni, ha szoros összefüggés adódik a vizsgált törvény más rendelkezéseivel kapcsolatban. Ezt az alkotmánybírói gyakorlatot átemelendőnek tartja-e elnök úr a törvénybe?

Aztán még egyetlenegy, ez egy konkrét észrevétel vagy kérdés az Alkotmánybíróságtól érkezett javaslatra, a 48. § (7) bekezdés b) pontja, amelynek

tekintetében szövegjavaslatot is tesz elnök úr, én azzal teljesen egyetértek, hogy a Kúria döntései ne kerüljenek a teljes ülés elé. De mivel az alkotmányjogi panaszoknak kétféle esete lesz: lesz az, amikor eseti döntéseket hoznak, tehát amikor eseti bírói döntéseket támadnak meg az Alkotmánybíróság előtt, itt nem a jogszabály alkotmányosságát vizsgálják, hanem azt, hogy sérült-e valamilyen alapjog. Nem erről beszélünk, hanem arról az alkotmányjogi panaszról beszélünk, amely a mai szabályok szerint is valamely jogszabály alkotmányellenességének a kifogásolásában áll, amikor valaki azért fordul alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert ügyében alkotmányellenes jogszabály alapján hoztak döntést.

Ha ez törvény, akkor nem lenne indokolt a törvény felülvizsgálatára a teljes ülés hatáskörét megtartani? Mert a javasolt normaszöveg lehet, hogy nem értelmeztem helyesen, de az én olvasatomban úgy tűnik, hogy ezt is a tanács hatáskörében tartaná. Én azt gondolom, személy szerint, hogy törvényt csak a teljes ülés semmisítsen meg, tanács semmiképpen sem. Ebben volnék kíváncsi az elnök úr véleményére, és köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen elnök úrnak a hozzászólását, és akkor visszaadom az ülés levezetését elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Salamon László, a bizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Kérdezem, van-e további hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, elnök úr, nem meghallgatás, de kapott néhány kérdést, és ezzel segítené a mi munkánkat. Kérem, amire úgy gondolja, hogy reflektálni helyes, indokolt, azt tegye meg. Köszönöm.

Dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnökének válaszai az elhangzottakra

DR. PACZOLAY PÉTER, az Alkotmánybíróság elnöke: Köszönöm szépen a kérdéseket, illetve a vitát. Megmondom őszintén, hogy ez a törvény nemhogy tökéletes, hanem ebben nagyon sok bizonytalan elem van, hiszen egy olyan hatáskör nyílik meg, amely bevált azokban az országokban, ahol ilyen van, de rengeteg gondot is okoz, és nagyon oda kell figyelni tehát, hogy ne egy parttalan, és adott esetben a bírósági szervezet működését negatívan befolyásoló következményekkel járjon. Tehát igazából a törvény egy része hipotézisre épül fel, hiszen ilyen eljárás a magyar jogrendben nem volt eddig. Tehát ezért is nagy óvatosságot igényel. Másrészt nehezen is érthetők ezek a szabályok, ezért külön tisztelettel viseltetek a két frakció iránt, amely észrevételeket tett erre.

Megmondom őszintén, még nekünk is, akik azért mégis alapjában ismerjük ennek a nemzetközi gyakorlatát, és foglalkozunk ezzel, nekünk is egy nagyon nehéz feladat volt ennek a törvénynek az értelmezése. Tehát akkor ez még inkább nehéz volt azoknak, akikhez mondjuk azért nem ennyire áll közel, tehát nagyon komoly jogászai munka van mind a két frakció észrevételeiben, és le a kalappal ilyen szempontból előttük.

A kérdések is fontosak. Az utólagos normakontroll megszűnése körül a viták már elkezdődtek az alaptörvény készítése során vagy az alkotmányozás folyamatában is. Ezt én már érzékeltem, mire március 22-én a parlament elé kerültem, és ott fel is elevenítettem néhány olyan döntést, amely az actio popularis eredményeként született meg, és rendkívül erőteljesen befolyásolta az egész magyar jogrendszer alakulását. Ugyanakkor mondom, hogy egyértelműbb lenne, ha jogi érdekek kötné az új alkotmányos rendszer az indítvány, az utólagos normakontroll benyújtását.

Tulajdonképpen továbbra is ehhez azért olyan értelemben tartom magam, hogy nem látok önmagában olyat, hogy a jogi érdekek nélküli utólagos normakontroll megszűnik, mondjuk ilyen nincs például Németországban sem, és mondjuk a német jogállam működését nem rendítette meg. Tehát kétségtelen tény, hogy én azt látom ebben a törvényben is, hogy

nagyon sok mindenben a német modellt követi, ahol az évi mondjuk 6 ezer ügyből tíz az, ami utólagos normakontroll körülbelül, a többi alapvetően alkotmányjogi panasz, és abból körülbelül száznak tehát 1-2 százaléknak ad helyt az Alkotmánybíróság. Ez nem teszi fölöslegessé a többi 5700 eljárást sem, hanem azt igazolja, hogy a német bírósági rendszer alkotmányosan működik, és ez a cél igazából. Tehát nem az a cél, hogy évente több száz ügyben az Alkotmánybíróságnak legyen igaza, és amely egyáltalán nem kíván superbíróság lenni, hanem az a cél, hogy az egész bírói jogértelmezés alkotmányosan működjön. Például egy Gaudi-Nagy Tamás képviselő úrhoz közel álló témára utalva, a gyülekezési jog értelmezése kapcsán ne legyen egy parttalan elméleti vita az általános bíróságok és az Alkotmánybíróság között, hogy az Alkotmánybíróság teszi-e magasra a mércét, vagy engedélyezi a gyülekezést, mert akkor végső soron az Alkotmánybíróságnak nyilatkoznia kell a konkrét ügyben, hogy azt hogyan értelmezi alkotmányosan, és ez a vita el fog dőlni, hogy akkor ki a „hunyor” a kérdésben.

Tehát ez rendkívül sok mindenben hozzájárul a kérdések tisztázásához.

Kétségtelen tény, hogy azok az indítványok, amelyeket például a jogvédő szervezetek nyújtottak be, azok a jelen szabályozás szerint elhalnak, de őszintén szólva én abból indulok ki, hogy a jogszabályok közül, ha halott jogszabály van, akkor annak úgymint mindegy. Tehát magyarul: ami egyetlen embernek nem érinti a jogi érdekeit, akkor azzal nem is kell foglalkoznunk. Felteszem: a jogszabályok alapvetően élő jogszabályok, tehát legalább egy embernek a jogi érdekét érinti a jogszabály, és ebben az esetben már Alkotmánybírósághoz fordulhat az illető személy.

A jogvédő szervezeteknek is meg kell találniuk szerintem azt az egy érintett személyt, aki életben tudja tartani az ügyet. Másrészt pedig ennek a tervezetnek az 50. § (3) bekezdése az ügyvédkényszerét a jogvédő szervezetnek kifejezetten nevesíti, abból kiindulva, hogy a jogvédő szervezetek, ahogy ez mondjuk Amerikában vagy máshol is zajlik, hogy találnak egy személyt, aki szimbolizálja az ügyet, és akkor Alkotmánybírósághoz tudnak fordulni, illetve ezeket az ügyeket fenn tudják tartani.

Azt nagyon zárójelben jegyzem meg, hogy ez a 2007-es indítványukra történő utalás egy másik, itt nem tárgyalt kérdéskört, de úgy tűnik, konszenzussal elfogadott kérdéskört érint, az elnök ügyviteli jogosítványait. Ez sajnos, a jelen rendszerben igen korlátozott, a szignálás után az előadó bíró lesz az ügy ura ügyviteli értelemben is. 2007-es ügyek nem kerültek terítékre. Ez az új törvény az én értelmezésemben az elnöknek nagyobb jogköröket ad, talán még többet is lehetne, de talán mondjuk nem volna ízléses, ha ezeket én vezetném elő.

De mindenesetre ez a sajnálatos eset jó példa egy másik változásra.

A határidő mind a két észrevételben szerepel. A határidőhöz való kötését az eljárásoknak testületen belül is vitattuk. Ez – hogy mondjam – nemzetközileg atipikus, a volt Szovjetunió utódállamaiban vannak határidők, de általában az ügy elkezdésére, tehát mondjuk 60 napon belül folyamatba kell tenni az ügyet. Az ügy lezárására nézve ilyen nincs. Ennek gyakorlatilag egy oka van, hogy vagy egy nagyon szoros határidőt adnak, mint például a mi esetünkben az előzetes normakontroll, de ugyanez van Spanyolországban, Portugáliában is, amit nagyon nehéz tartani, és szankció nélkül marad, vagy pedig egy nagyon hosszú határidőt szabunk meg, egy év, másfél év, stb., ami szerintem komikus.

Tehát magyarul: olyan rövid határidőt, ami szankcióval is sújtható, ezt nem nagyon sikerült eddig a nemzetközi gyakorlatban kikísérletezni. Ennélfogva vagy egy szankció nélküli határidő áll be, vagy pedig egy nagyon hosszú határidő, ami önmagában is furcsává teszi.

Ezzel együtt én magam, és azt hiszem, a testület szinte egyhangúlag az ügyrendben belső határidők megállapítását tenné szükségessé, mert ha ezek lesznek az átmeneti szabályok, ami lesz, tulajdonképpen most időbe fog telni, amíg az ügyek jelentős része

visszakerül, mert azért minden benyújtott utólagos normakontrollnál azt kizártnak tartom, hogy ne találjon valaki egy jogi érdekeiben sértett személyt. Tehát arra számítok, hogy ezek jelentős része is vissza fog kerülni. Nem kívánok az ombudsman fejével gondolkodni, hogy ő milyen módon fogja az állampolgári kérelmeket, akár szervezetek, pártok kérelmét továbbítani, de nyilván onnan is várható bőven, és megindul az alkotmányjogi panasz. Tehát ezzel az ügyteher növekedni fog, ennél fogva a határidőknél is ezeket rendezni kell.

Azzal messzemenően egyetértek, hogy az alaptörvényben megadott határidőn túl a törvény nem tartalmaz, csak egy határidőt, az ésszerű időre utalást, ez a strasbourgi joggyakorlat miatt szükséges is, mert egyébként Strasbourg továbbra is el fogja a magyar államot rendszeresen ítélni, ha mi magunk ezt az ésszerű határidőt nem tudjuk tartani, és különösen, ha bírósági eljárások meghosszabbodnának amiatt, hogy az Alkotmánybíróság bizonyos hatáskört kapott. Ezt mindenképpen el kell kerülnünk, és erre a megfelelő intézkedéseket meg kell tennünk.

Én ezt az ügyrendre hagynám minden további esetben, egyetértve mindazokkal az észrevételekkel, amelyek a határidőre vonatkoztak.

Az összeférhetlenség szabályozásánál gyakorlatilag eddig is voltak olyan alkotmánybírók, akik részt vettek a jogalkotásban, akár képviselőként, akár jogtudósként, és ez probléma nélkül zajlott eddig is. Ők maguk jelezték igazából az elfoglaltságot vagy annak a látszatát, és távol tartották magukat annak az ügynek a tárgyalásánál.

Most nem szeretném perszonalizálni ezt a kérdést, ez nyilván felmerül, hogy bizonyos ügyekben az alkotmányügyi bizottság előző elnöke miként fog eljárni. Ez a szabály, ami a 61. §-ban szerepel, erről vitatkoztunk a testületben. Ez egy kellően rugalmas, elégséges szabálynak tűnik, amelynek alapján ez a kérdés kezelhető. Mondjuk ezt úgy értelmeztük, hogy például a szavazásban részt vevő képviselők nem kizártak. Tehát az, aki maga előterjesztője volt, az nyilván egy érdemi közreműködés volt, és egy messze túlmenő azonosulás azzal a törvénytervezettel, mint az igenes vagy nemes szavazat, vagy annak vizsgálása, hogy adott időszakban ellenzéki képviselő volt-e, és akkor miként szavazott. Tehát önmagában én a szavazást például így értelmezném, de ezt nyilván majd a testület fogja eldönteni.

Az, hogy ennél kevesebb legyen a törvényben, az őszintén szólva számunkra nem okoz gondot, mert mondom: eddig is ezt a kérdést tudtuk rendezni, ezzel is meg fogunk birkózni. Tehát maradhat az ügyrendre ennek a szabályozása. Ennél pontosabb vagy részletesebb szabályozási szövegjavaslatot nem láttam, tehát akár marad ez a szabály, akár az ügyrendre utalják, számomra megfelelő mind a két megoldás.

A bírói mandátum végére vonatkozó javaslat nemzetközi tapasztalatokon alapszik. Megmondom őszintén, az Európai Tanács riportőreként magam ilyen előterjesztéssel éltem például Ukrajna esetében, amikor az ukrán alkotmánybíróság létszáma a quorum alá csökkent, de Portugáliától kezdve, több országban ez eleve egy régóta bevett megoldás, hogy az utód megválasztásáig az alkotmánybíró hivatalában marad. Ezzel megakadályozható a testület működésképtelenségének az előállása.

Őszintén szólva az a politikai szándék, hogy itt a mostani 15 tag bebetonozására irányulna ez a kísérlet, fel sem merült bennem, egyébként életkori határok okán is, tehát a most megválasztott bírók közül egy tölti ki még a 9 éves mandátumot is, tehát a 12 évet pláne hogy csak az öt új alkotmánybíróból egy tölti ki, tehát ez merült fel ilyen szempontból. Én ezt a javaslatot jónak tartom, úgyhogy bent tartanám a törvényben.

A kivételes alkotmányjogi panasz indítási lehetőségénél valószínűleg nagyon nehéz megérteni ennek az újfajta alkotmányjogi panasznak a struktúráját. Valószínűleg egy jó szándékú félreértésről lehet szó, tudniillik az alkotmányjogi panasz az alaptörvény esetében is egy bírói döntés esetén nyújtható be. A törvény ilyen értelemben kitágítja a lehetőségét az alkotmányjogi panasz benyújtásának. Megjegyzem: ez Németországban is így van, tudniillik

van olyan eset, amikor nincs bírói döntés a kérdésben, az illető mégis sérelmezi a jogszabályt. Nem kényszerítheti a jogrendszer arra a jogszabályt sérelmesnek érző állampolgárt, hogy megsértse a jogot annak érdekében, hogy bírói döntést csikarjon ki. Például azt, hogy megtagadja a befizetést, vagy szándékosan bűncselekményt vagy szabálysértést követ el azért, hogy bírói ügy legyen belőle, hanem ezért nyitja meg a törvény ezt a speciális esetet, kivételes esetet, amikor bírói döntés nélkül is be lehet nyújtani az alkotmányjogi panaszt. A kivételesség itt erre vonatkozik, ez eleve egy kitágítása tulajdonképpen az alaptörvényi koncepciónak, amúgy az alaptörvény nem tiltja, nem alaptörvény-ellenes ez a kitágítás. Említettem, hogy Németországban is így van, a német alkotmánybíróságnak talán a legismertebb ítéletei, mint például a maastrichti szerződés vagy most a lisszaboni szerződés ügyében hozott, vagy most a görög államadósság segítése ügyében hozott döntések, ezeknél az érintett német állampolgárok semmilyen bírói eljárás alá nem estek. Jól tudjuk, hogy ezek professzorok voltak, akik benyújtották, de azt mondták, hogy ez őket, mint állampolgárokat igenis, súlyosan érinti, hogy Görögországnak fizet a német állam.

Valami hasonlóról van itt is szó, tehát hogy olyan esetben is megnyitja az alkotmányjogi panasz lehetőségét, amikor nem került sor bírósági eljárásra. Tehát ez egy pozitívuma a törvénytervezetnek, ha jól értelmezem, és jól strukturálom az alkotmányjogi panasz különböző eseteit.

Ezzel kapcsolatban a mostani alkotmányjogi panasz, ami még életben marad, az elsősorban utólagos normakontroll, ennek kapcsán az a felvetés, hogy szoros összefüggés is legyen a vizsgálat során, ez őszintén szólva annyira jó felvetés, hogy röstellem is, hogy erre mi nem gondoltunk. Tehát a gyakorlatunkban ennek a fenntartását mindenképpen javaslom, amennyiben ezt a bizottság beillesztené a szövegbe, amelyet Salamon elnök úr felvetett, ezt a legmesszebbmenőig támogatnánk.

Az alkotmányértelmezés hiányzik a törvényből. Ezt én is észleltem, de őszintén szólva nem különösebben fájlaltam, nem vitatva azoknak a döntéseknek a súlyát, amelyek ebben az ügyben születtek. Magam is átéltem néhány ilyet, az egyik például a köztársasági elnök kitüntetési jogának az értelmezése volt. Magam mindig azon az állásponton voltam személyesen, hogy ez egy olyan túlpolitizált hatáskör, ahol nagyon nehéz helyzetbe kerül az Alkotmánybíróság, mert mindenki pontosan tudja, hogy egy politikai vita van a háttérben, egészen konkrétan az állam két szerve között vagy két méltósága között, és az Alkotmánybíróságnak absztrakt módon egy néhány szavas alkotmányszabály alapján, például minthogy a köztársasági elnök a hadsereg főparancsnoka, vagy kitüntetést adományoz, ebből a két szóból kell levezetni húsz oldalon keresztül, hogy most konkrétan iksznek vagy ipszilonnak megtagadhatja-e a kitüntetését a köztársasági elnök.

Ezért én a szeptember 22-ei levelemben, a testület véleményét tükrözve, azt írtam, hogy az Alkotmánybíróság a hatalommegosztás elvére tekintettel eddig is megszorítóan értelmezte ezt az absztrakt alkotmányértelmező hatáskörét. E szűkített értelmű gyakorlat fenntartása esetén, tehát ha ez egyáltalán fennmarad, e hatáskör szolgálgjon inkább az alkotmányos szervek közötti viták eldöntésére.

Tehát ezt hatásköri vitaként el tudnám fogadni, ha a köztársasági elnök és a hadügyminiszter között vita van, vagy a miniszterelnök és a köztársasági elnök között, de őszintén szólva egyébként ennek így a fenntartását én személy szerint nem igénylem. Az alkotmányértelmezést természetesen állandóan végzi az Alkotmánybíróság, minden döntésében, minden eljárásában.

A kúriai döntések teljes ülés elé kerülésének törlését javaslom. Az én értelmezésemben, akkor lehet, hogy a szöveg nem jó, de én is ugyanúgy értelmezem, mint elnök úr, hogy a törvény felülvizsgálata minden esetben a teljes ülés kerüljön, bármilyen módon, tehát akár utólagos normakontroll, akár előzetes normakontroll vagy az

alkotmányjogi panasznak ebbe a fajtájába kerül. Ha ez a szöveg nem egyértelmű, akkor ezt nyilván korigáltni kell.

Végül nem a törvény tárgyához tartozó, de nyilván nagyon izgalmas kérdés, hogy mi fog történni december 31-ig. A folyamatban lévő ügyeink közül, erről éppen tegnap teljes ülésen tárgyaltunk, erről a bizonyos menetrendről vagy forgatókönyvről, a végén kezdem: változatlanul dömpingszám érkeznek a népszavazási kérdésekben az ügyek, a múlt héten 90 ilyen ügyet szignáltam ki, de azt kértem, hogy ezeket zárjuk le lehetőleg az év végéig. Nem tudjuk, hogy mi lesz ennek a sorsa, valószínűleg átkerül a Kúriához. Tehát úgy gondolom, hogy ezeket az ügyeket nekünk december 31-éig el kell varrni, mert ez egy jogorvoslati eljárás, tehát ezek nem halhatnak meg úgy, mint az utólagos normakontroll iránti kérelmek, vagy nem várható ezeknek az újra beterjesztése. Tehát ezeket megpróbáljuk e dömping ellenére kezelni, bízva abban, hogy nem december 29-én kell majd egy újabb ilyen 90-es csomagot fogadnunk.

Közismert, hogy melyek azok az indítványok, amelyek kiemelt érdeklődésre tartanak számot, és amelyek előadó bírónál vannak már, illetve tárgyalásra kerültek, mint a magánnyugdíjpénztárak ügye. Ennek októberben folytatjuk, most már tizenötön a tárgyalását, és azt hiszem, hogy a legfontosabb ügyek, amelyekre ráirányítottam külön is a figyelmet a tegnapi teljes ülésen: ezek a semmisségi törvény, a büntetőeljárás gyorsításáról szóló törvénnyel kapcsolatos legfelsőbb bírósági elnöki, ügyvédi kamarai indítványok, a médiatörvény elleni igen nagy számú indítvány. Talán ezek a legfontosabb olyan ügyek, amelyeknek a tárgyalására nyilván rövidesen sor kerül. Tehát a kiemelt ügyekre figyeljünk, és ezekben készüljenek inkább tervezetek, mint azokban az ügyekben, amelyekből több száz van, és amelyek között nehéz súlyozni, hogy most éppen a 2007. évi vagy a 2009. évi ügyek – bár nyilván mindenkinek fontos a saját ügye – kerüljenek előtérbe.

Hozzá kell tenni, hogy nagyon sok indítvány már most az alaptörvénnyel szemben is ütközteti – mint említettem – a támadott jogszabályt, tehát hogy ilyen értelemben hatályban tudják tartani ezeket az indítványokat a jövő évre nézve is.

Tehát úgy gondolom, hogy azok az aggodalmak, hogy az Alkotmánybíróság előtt nem lesznek ügyek, vagy pedig hogy az állampolgárok jogainak a védelmére nem lesz lehetőség, ezt én ilyen szempontból nem tartom aggályosnak. Olyan szempontból igen, hogy gyakorlatilag egy hatékony működésre képtelen testület jön létre az alkotmánybírósági törvény miatt, tehát ezért ismétlem, hogy ezt a koncepciót, amit ez a javaslat alapjaiban tartalmaz, alkalmasnak tartom így elméletileg arra, hogy egy hatékony bíróság jöjjön létre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, elnök úr a választát. A napirendi pontot azzal zárom le, hogy nem ismétlem meg, amit elmondtam. Az általam korábban elmondottak szerint elkészítendő törvénytervezetet szándékaink szerint a hétvégéig a bizottság tagjai megkapják.

Mindjárt áttérünk a második napirendi pontra, csak elköszönök elnök úrtól. *(Rövid szünet.)*

Áttérünk a második napirendi pontra. Mielőtt határozathozatalokra fog sor kerülni, az időközben beérkezett helyettesítéseket mondanám jegyzőkönyvbe. Vitányi István képviselő urat Horváth Zsolt, Cser-Palkovics András képviselő urat Zsiga Marcell, Rubovszky Györgyöt jómagam, Salamon László, és Szakács Imrét pedig Gruber Attila képviselő úr helyettesíti.

Az igazságszolgáltatást érintő egyes törvények módosításáról szóló T/4276. számú törvényjavaslat

A következő napirendi pontunk az igazságszolgáltatást érintő egyes törvények módosításáról szóló T/4276. számú törvényjavaslat módosító javaslatának megtárgyalása. Az

előterjesztők képviselőjében Vas Imre képviselő úr van jelen. Köszöntöm Répássy Róbert államtitkár urat a kormány képviselőjében.

A módosító javaslatok megvitatása

Az ajánlástervezet három pontot tartalmaz. Az 1. pontban Schiffer András képviselő úr javasol kiegészítést a törvényjavaslat 5. §-ában. Kérdezem az előterjesztőt, támogatja-e vagy nem.

DR. VAS IMRE (Fidesz): Köszönöm szépen. Az előterjesztők nem támogatják, többek között azért, mert a kiemelt ügyeknél szabályozna olyan eljárási rendet, ami az általános szabályokra is kihatna.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem a kormány képviselőjét.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Nem támogatjuk a módosító indítványt.

ELNÖK: Köszönöm. Hozzászólás? Gaudi-Nagy Tamás!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A tegnapi részletes vitában is elmondtuk, hogy mi támogatjuk ezt a Schiffer András-féle módosító javaslatot. Szerintünk pont arról van szó, hogy a csak kiemelt jelentőségű ügyben alkalmazandó szabályt, tehát a sértettek eljárási jogainak szélesebb körű biztosítását mi általános szabályként is támogathatónak tartjuk. Tehát igenis, növeljük meg a sértettek eljárási jogosítványait, és ne csak a kiemelt ügyekre korlátozzuk. Amúgy is alulbiztosított a sértett pozíciója a büntetőeljárásban, szerintünk ez a javaslat ezt szolgálja, és támogatható.

ELNÖK: További hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, határozathozatal következik. Ki támogatja a módosító javaslatot? *(Szavazás.)* 6 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 15 nem.

Megállapítom, hogy a bizottság nem támogatta, egyharmadot sem kapott.

A 2. pontban Schiffer András képviselő úr a törvény hatálybalépését javasolja úgy módosítani, hogy az a kihirdetést követő 15. napon történjék meg. Kérdezem az előterjesztőt.

DR. VAS IMRE (Fidesz): Az előterjesztők nem támogatják, tekintettel arra, hogy cél a törvény minél előbb történő hatálybaléptetése.

ELNÖK: A kormány képviselője?

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Nem támogatjuk, mert nincs olyan körülmény, ami miatt a felkészülési időt 15 napra kellene biztosítani.

ELNÖK: Hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Határozathozatal következik. Ki támogatja? *(Szavazás.)* 4 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 15 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* 3 tartózkodás.

Tehát nem kapott egyharmadot sem.

A 3. pontban Schiffer András képviselő úr a törvényjavaslat 6. §-a (2) bekezdésének módosítását javasolja. Előterjesztő?

DR. VAS IMRE (Fidesz): Az előterjesztők nem támogatják, tekintettel arra, hogy egy hatálybalépés előtt történő ilyen kikötés akár még tíz év múlva is a választott bíróságokhoz terelhetné ezeket az ügyeket.

ELNÖK: A kormányt kérdezem.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Egyetértek az indoklással, nem támogatjuk a módosító javaslatot.

ELNÖK: Hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Határozathozatal következik. Ki támogatja a javaslatot? *(Szavazás.)* 6 igen. Ki szavaz ellene? *(Szavazás.)* 15 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* 1 tartózkodás.

A bizottság nem támogatta, egyharmadot sem kapott.

Ezzel ennek a napirendnek a végére értünk.

A bírósági eljárások időszerűségének biztosítása érdekében egyes bírói álláshelyek betöltéséről szóló T/4050. számú törvényjavaslat

A 3. napirendi pont tárgyalása következik, a bírósági eljárások időszerűségének biztosítása érdekében egyes bírói álláshelyek betöltéséről szóló T/4050. szám alatt jelzett törvényjavaslat.

A módosító javaslatok megvitatása

Papcsák Ferenc van most itt pillanatnyilag a kezdeményezők közül, illetve mások is, de ha jól látom, akkor Papcsák Ferenc látja el az előterjesztő képviselőt.

Két ajánlási pontunk van, Lamperth Mónika képviselő asszony mindkettőnek az előterjesztője. Először kérdezzük az előterjesztőt az 1. pont tekintetében.

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Támogatjuk az 1. pontot.

ELNÖK: Kormány?

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Támogatjuk a módosító javaslatot.

ELNÖK: Hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Határozathozatal következik. Ki támogatja? *(Szavazás.)* Egyhangú. Formailag ellenpróbát tartok. Ellenszavazat, tartózkodás? *(Nincs jelzés.)* Nem volt.

Tehát megerősítem, hogy egyhangú támogatást kapott a javaslat.

A 2. pont pedig, ha jól emlékszem, ezzel összefüggő dolog. Előterjesztő?

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. Részben összefüggő, mi azt indítványozzuk, hogy zárószavazás előtti módosítóval visszaemelnénk a preambulomot. Tehát ezt a módosító indítványt nem támogatjuk, hogy elhagyjuk a preambulomot.

ELNÖK: A kormány képviselője?

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Elnök úr, ez a 2. pontban megfogalmazott módosító indítvány jócskán túlmegy az 1. pontban megfogalmazottakon, tudniillik ott a képviselő asszony célja az volt, hogy az „időszerűség”

kifejezést az „ésszerű időn belül való befejezés” kifejezés váltsa fel. Én csak egy utalást teszek arra, hogy akár Lamperth Mónika módosíthatná is az indítványát annak érdekében, hogy támogatni tudjuk, mert ha megnézzük, akkor itt a teljes bevezető rendelkezést vagy bevezető preambulomot elhagyná, ahelyett, hogy csak kicserélné az időszerűséget az ésszerű időn belül való befejezésre.

Tehát most meg tudja tenni, ha egyetért a képviselő asszony, és akkor... *(Dr. Lamperth Mónika bólogat.)*

ELNÖK: Házzabályi lehetőség van arra, hogy akár most képviselő asszony módosítsa, és akkor a módosítotról fogunk majd dönteni. Lamperth Mónikáé a szó!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Ez már tegnap este felmerült a részletes vitában is, és ott is elmondtam, itt szeretném megerősíteni, hogy nyitott vagyok arra, hogy egy ilyen formában fogalmazzuk meg, ahogyan ezt államtitkár úr elmondta. Tehát én akár módosítom is.

ELNÖK: Akkor tegye meg, hogy jegyzőkönyvbe mondja, mert akkor szavazásra tudom bocsátani, akkor írásban elő van terjesztve, ha rögzített a jegyzőkönyvben.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Nem tudok most normaszöveget diktálni...

ELNÖK: Ott lesz a szöveg.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Kapok segítséget, tudok normaszöveget diktálni, megokosodtam az elmúlt másodpercekben. Azt értem, hogy itt az volt a cél, hogy visszakerüljön a preambulom, és ez a két definíció cseréljen helyet. Ez nekem tiszta és világos, csak nem tudok így kapásból normaszöveget mondani. De ha ez így jó a jegyzőkönyv szerint, hogy „A bírósági eljárások – kikerül az „időszerűségének”, bekerül az „ésszerű időn belül való befejezésének biztosítása”, kikerül a „céljából”, bekerül az „érdekében” - az Országgyűlés a következő törvényt alkotja. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kérdezem az előterjesztőt, hogy most már az így módosított javaslatot támogatja-e.

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Ezt elfogadom.

ELNÖK: Kormány?

DR. RÉPÁSSY RÓBERT közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár: Igen, támogatjuk.

ELNÖK: A kormány támogatja. Hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Határozathozatal következik. Ki támogatja? *(Szavazás.)* Ellenszavazat, tartózkodás? *(Nincs jelzés.)* Nem volt. Megállapítom, hogy egyhangúlag támogatta a bizottság ezt a módosító javaslatot is.

Ezzel ennek a napirendi pontnak a végére értünk.

Innovációs és fejlesztési eseti bizottság létrehozásáról szóló H/1486. számú országgyűlési határozat

Következik 4. napirendi pontunk, az Innovációs és fejlesztési eseti bizottság létrehozásáról szóló országgyűlési határozat H/1486. szám alatt, Pokorni Zoltán és Pósnán László az előterjesztő. Őket nem látom, de ez nem akadály a tárgyalásnak.

Bizottsági módosító javaslat megtárgyalása

Egy módosító javaslat megtárgyalására van szükség, melyet az oktatási bizottság terjesztett elő. A kormány sem képviselteti magát ezen a vitán, ha jól látom. Tehát se előterjesztő, se kormány.

Kérdezem, ki kíván hozzászólni. *(Nincs jelzés.)* Ha senki, akkor határozathozatal következik. Ki támogatja a javaslatot? Az igenlő szavazatokat számolom. *(Szavazás.)* 18 igen szavazat. Tartózkodás? *(Szavazás.)* 3 tartózkodás. Ellenszavazat nem volt.

Tehát a bizottság támogatja az oktatási bizottság javaslatát.

Ennek a napirendnek is a végére értünk.

A 2002-2010 közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló bizottság tagjainak megválasztása

Végezetül a 2002-2010 közötti lakossági deviza-eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló bizottság tagjainak megválasztását ejtjük meg 5. napirendi pontként. Szeretnék kérni egy jelölést.

Jegyzőkönyvbe is mondható, akkor így egyszerűsítsük le. Papcsák Ferenc képviselő úr!

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tehát a Fidesz-KDNP-frakciósövetség jelölése a Fidesz képviselőcsoportja nevében dr. Papcsák Ferenc elnök, dr. Vas Imre alelnök személyére, a tagok tekintetében dr. Horváth Zsolt, Veszprém, dr. Kozma Péter és dr. Molnár Attila képviselők vállalták a jelölést.

ELNÖK: A Jobbik részéről már írásban megkaptuk tegnap Gaudi-Nagy Tamás jelölését. Kérdezem, hogy az MSZP kit jelöl.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Én azt az információt kaptam, hogy két személyt jelölhetünk.

ELNÖK: Így van.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Dr. Ipkovich György és dr. Steiner Pál képviselő urakat.

ELNÖK: Még annyit, hogy a másik alelnök Gaudi-Nagy Tamás, a tegnapi döntés értelmében a Jobbik adná az alelnököt. A Lehet Más a Politika képviselője nincs jelen, és talán úgy emlékszem, de lehet, hogy tévedek, hogy be is jelentette, hogy nem kívánnak részt venni. *(Dr. Gyüre Csaba: Be is jelentették.)* De ha nem tesznek jelölést, akkor sem tudunk mit tenni, és ha azt is mondták, hogy nem kívánnak részt venni, mivel nyitva van a helyük elvileg, tehát bármikor betölthető, ha jelöléssel élnek.

Viszont a bizottság határozatképessége szempontjából a megválasztott létszám az irányadó. Még Papcsák Ferenc kért szót.

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz): Annyiban pontosítanám elnök urat, hogy az én emlékezetem szerint Schiffer András frakcióvezető úr, képviselő úr azt mondta, hogy ennek a bizottságnak a munkájában részt kívánnak venni, az államadóssággal kapcsolatos bizottságban nem. De ezt akkor a következő bizottsági ülésünkön el tudjuk dönteni, hogy akkor az ő jelölésüket elfogadjuk-e.

ELNÖK: Ez nem mindegy, ezt tisztázni kellene. *(Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Biztos, hogy így van.)* Így volt? Mert ha így volt, akkor mivel Schiffer úr nem jelölhet mást, csak saját magát, mert csak egy képviselővel képviselteti magát a Lehet Más a Politika, akkor arra teszek javaslatot, hogy Schiffer András képviselő urat is válasszuk meg bizottsági tagként.

Tehát nem szükséges a nevek ismételt felsorolása, a jegyzőkönyv rögzítette, a tisztségekre tett javaslatot is. Ha nincs semmilyen más észrevétel, akkor határozathozatal következik. Kérdezem, ki támogatja, hogy a megjelölt személyek a megjelölt tisztségekre és tagságra megválasztásra kerüljenek. Az igenlő szavazatokat számolom! *(Szavazás.)* Egyhangú. Ellenzavazat, tartózkodás? *(Nincs jelzés.)* Nem volt.

Az utolsó napirendi pont az egyebek. Van-e bárkinek valamilyen felvetése? *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, nagyon köszönöm a részvételt, az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 46 perc)

Dr. Salamon László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlánszky Éva